

Προς:

1. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
κ. Αθανάσιο Τσαυτάρη
email: minister-mailbox@hq.minagric.gr,
2. Αναπληρωτή Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
κ. Μάξιμο Χαρακόπουλο
email: depminister@hq.minagric.gr,
3. Βουλευτές Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής & Εμπορίου

Κοιν/ση:

- Γενικό Γραμματέα ΥΠ.Α.Α.Τ
κ. Μόσχο Κορασίδη
email: gensecr@hq.minagric.gr, info@minagric.gr,

Αθήνα, 11 Ιουνίου 2013

ΘΕΜΑ: ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ Ν. 4039/2012 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΖΩΩΝ

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ, Κυρίες, Κύριοι,

Με την παρούσα επιστολή θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας σε ένα πάρα πολύ σοβαρό θέμα.

Μελετώντας τις τροπολογίες του νόμου 4039/12 και συγκεκριμένα το άρθρο 13 όπου αναφέρονται οι εξαιρέσεις του άρθρου 12 το οποίο **απαγορεύει τη «χρησιμοποίηση κάθε είδους ζώου σε κάθε είδους θεάματα»**, διαπιστώσαμε ότι από την απαγόρευση έχουν εξαιρεθεί οι ζωολογικοί κήποι: *«Εξαιρούνται επίσης, οι νομίμως λειτουργούντες ζωολογικοί κήποι, στις εγκαταστάσεις των οποίων διεξάγονται εκπαιδευτικές παραστάσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα ευαισθητοποίησης»*.

Όπως γνωρίζετε, φιλοζωικά σωματεία, οργανώσεις και όλοι οι ευαισθητοποιημένοι πολίτες στη χώρα μας, αγωνίστηκαν επί σειρά ετών για την απαγόρευση των παραστάσεων με ζώα. Οι προσπάθειες αυτές σκοπό είχαν να τερματίσουν τον εξευτελισμό και την κακοποίηση που υφίστανται τα ζώα με τον απάνθρωπο και ευήθη εξαναγκασμό τους στην εκτέλεση παραστάσεων με ακροβατικά (κοινώς «κόλπα») προς τέρψιν του εκάστοτε αδαήμονος κοινού. Το άρθρο 12 του Ν. 4039/12 σχετικά με την **«Απαγόρευση χρησιμοποίησης κάθε είδους ζώου σε κάθε είδους θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες»** έδειξε ότι η πολιτεία έλαβε επιτέλους υπόψη της τις ανησυχίες της κοινής γνώμης και το αυξανόμενο ενδιαφέρον της για την καλή μεταχείριση των ζώων και ότι καταδικάζει την ταπείνωση και τη βάνουση μεταχείρισή τους σε παραστάσεις.

Έτσι, η κατάργηση των παραστάσεων με ζώα στην Ελλάδα, χαιρετίστηκε από όλο τον κόσμο και συνέβαλε στην αναβάθμιση της εικόνας της χώρας προς το εξωτερικό, ως δείγμα υψηλού

πολιτιστικού επιπέδου και ορθής αντιμετώπισης των ζώων. Η εξαίρεση όμως που προτείνεται τώρα, μας πάει βήματα πίσω καθώς όλα αυτά τα οποία καταδικάστηκαν και πολύ σωστά καταργήθηκαν με το άρθρο 12, επιτρέπονται και πάλι, εντός των εγκαταστάσεων των ζωολογικών κήπων. **Έτσι λοιπόν, μέσα σε ένα ζωολογικό κήπο, άγρια ζώα όπως λιοντάρια, τίγρεις, δελφίνια, αρκούδες κ.λπ. όχι μόνο θα μπορούν νομίμως πλέον να συμμετέχουν σε παραστάσεις. Επιπλέον, οι παραστάσεις τους θα χαρακτηρίζονται ως «εκπαιδευτικές» ή «προγράμματα ευαισθητοποίησης».**

Το θεωρούμε περιττό να εκθέσουμε εκ νέου τα επιχειρήματά μας για την αναγκαιότητα απαγόρευσης της χρησιμοποίησης ζώων σε θεάματα, μια αναγκαιότητα με την οποία άλλωστε πιστεύουμε ότι συμφωνείτε. Θα θέλαμε, ωστόσο, να αναφερθούμε στη δήθεν «εκπαιδευτική» αξία των παραστάσεων με ζώα, η οποία έχει αποδειχθεί εντελώς ανυπόστατη.

Οι ζωολογικοί κήποι, βλέποντας το κοινό να ευαισθητοποιείται όλο και περισσότερο για τη φύση και τα ζώα, προσπαθούν να δικαιολογήσουν την εκμετάλλευση και εξαναγκασμό των ζώων, και θέλουν να παρουσιάσουν ως παράγοντες εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης. **Παρά τις προσπάθειές τους όμως να πείσουν το κοινό ότι προσφέρουν εκπαιδευτικό έργο, η αλήθεια είναι ότι δεν υπάρχει καμία απολύτως επιστημονικά τεκμηριωμένη εκπαιδευτική διάσταση στις παραστάσεις με ζώα.** Και αυτό γιατί, οι παραστάσεις με ζώα δεν έχουν να εμφανίσουν τίποτα από την αληθινή εικόνα των ζώων, εκτός από την εξωτερική τους εμφάνιση, και αυτή όχι πάντοτε αναλλοίωτη. Αντιθέτως μάλιστα παρουσιάζουν μία ψευδή εικόνα για τη συμπεριφορά τους και μας δίνουν μια ολωσδιόλου αναληθή πληροφόρηση σχετικά με τη φυσιολογική υπόσταση των διαφόρων ειδών, δημιουργώντας έτσι ψευδείς και απατηλές εντυπώσεις για την κατά φύσιν συμπεριφορά τους.

Επίσης, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι οι παραστάσεις με αιχμάλωτα ζώα έχουν συμβάλει στην ευαισθητοποίηση του κοινού ή στην ανάπτυξη υπεύθυνης περιβαλλοντικής συνείδησης. Απόδειξη γι' αυτό αποτελεί το γεγονός ότι διακεκριμένοι επιστήμονες, ενημερωμένοι σε θέματα περιβάλλοντος πολίτες, καθώς και οι μεγαλύτερες φιλοζωικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις του πολιτισμένου κόσμου, καταδικάζουν τέτοιου είδους θεάματα. Ακόμη και η πιο πρόσφατη στατιστική μελέτη που έγινε για λογαριασμό της Ένωσης Ζωολογικών Κήπων της Αμερικής (A.Z.A), η οποία υποτίθεται ότι αποτελεί απόδειξη για την συμβολή των ζωολογικών κήπων στην αλλαγή της συμπεριφοράς των επισκεπτών προς τα ζώα, έχει κριθεί αναξιόπιστη από ομάδα εξειδικευμένων επιστημόνων, που την μελέτησε καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η έρευνα περιέχει 6 τουλάχιστον σοβαρά σφάλματα στη μεθοδολογία της και τον τρόπο διεξαγωγής της, τα οποία τελικά καταρρίπτουν τα ίδια της τα συμπεράσματα. Η μελέτη αυτή αποδείχθηκε ότι ΔΕΝ παρέχει πειστικές αποδείξεις ότι «οι ζωολογικοί κήποι και τα ενυδρεία προωθούν την αλλαγή στάσης, εκπαιδεύουν το κοινό ή αυξάνουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας», παρά τους ισχυρισμούς τους για το αντίθετο (βλ. Do Zoos and Aquariums Promote Attitude Change in Visitors? A Critical Evaluation of the American Zoo and Aquarium Study www.nbb.emory.edu/faculty/personal/documents/MarinoetalAZAStudy.pdf).

Οποιοσδήποτε άλλος ισχυρισμός στερείται κάθε επιστημονικής εγκυρότητας, καθώς τα αποδεικτικά στοιχεία δείχνουν ότι η πλειοψηφία των ζώων σε αιχμαλωσία που χρησιμοποιούνται σε τέτοιου είδους παραστάσεις, προσφέρουν περισσότερο διασκέδαση στους θεατές και ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με την καταγωγή, τη βιολογία, την οικολογία και τη διατήρηση των ειδών, και δημιουργούν μία ψευδή αίσθηση ασφάλειας για την επιβίωση και την προστασία της άγριας ζωής.

Όπως υποστηρίζεται από όλες τις περιβαλλοντικές οργανώσεις και τους ειδικούς επιστήμονες, η αφύσικη συμπεριφορά των αιχμάλωτων ζώων που χρησιμοποιούνται σε παραστάσεις στους ζωολογικούς κήπους, το μόνο που διδάσκει είναι ότι ως άνθρωποι

έχουμε το δικαίωμα να υποδουλώνουμε και να κακοποιούμε τα ζώα, όπως και όποτε θέλουμε για ευτελείς σκοπούς, για τη δική μας ψυχαγωγία και για δικό μας οικονομικό όφελος, ενώ **από την εκμετάλλευσή τους στα θεάματα δεν προκύπτει τελικά κανένα απολύτως όφελος για την προστασία της φύσης**. Η ύπαρξη ζωολογικών κήπων και η αντίληψη ότι διατηρώντας τα ζώα σε κλουβιά θα τα σώσουμε από την εξαφάνιση, καθησυχάζει τις ανησυχίες για το φυσικό περιβάλλον που καταστρέφεται, και εγκυμονεί τον κίνδυνο να εφησυχαστούν οι πολίτες αντί να αφυπνιστούν για να αντιμετωπίσουν τους επικείμενους κινδύνους που απειλούν τη φύση και την άγρια ζωή, ακυρώνοντας έτσι το ίδιο τους το επιχείρημα περί ευαισθητοποίησης και περιβαλλοντικής αφύπνισης.

Επιπροσθέτως, όπως αποδεικνύει τριετής [έρευνα](#) για τους ζωολογικούς κήπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που διενήργησε το Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Οργανώσεων για τον Τερματισμό της Αιχμαλωσίας των Άγριων Ζώων (ENDCAP) σε συνεργασία με τον [ΑΡΚΤΟΥΡΟ](#), οι ζωολογικοί κήποι αποτυγχάνουν να διασφαλίσουν ένα βιώσιμο περιβάλλον για τα άγρια ζώα που φιλοξενούν. Οι **συνθήκες διαβίωσης των ζώων στους ζωολογικούς κήπους έχουν αποδειχθεί**, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, ακατάλληλες και ικανοποιούν κυρίως τις ανάγκες ψυχαγωγίας των επισκεπτών, ενώ τόσο η νομοθεσία όσο και η εφαρμογή της είναι εξαιρετικά ανεπαρκής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να λειτουργούν και στην Ελλάδα χώροι στους οποίους διατηρούνται άγρια ζώα για επίδειξη στο κοινό, χωρίς να έχουν εκδοθεί οι απαραίτητες άδειες. **Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το δελφινάριο που λειτουργεί στο Αττικό Ζωολογικό Πάρκο** για το οποίο, παρά το γεγονός ότι έπειτα από ελέγχους διαπιστώθηκε έλλειψη σχετικών αδειών (πολεοδομικής άδειας και άδειας ίδρυσης και λειτουργίας) και σωρεία παραβάσεων κατά την εισαγωγή των ζώων, η εφαρμογή της παύσης της λειτουργίας του δεν κατέστη ποτέ δυνατή. Η έννομος τάξη, προσώρας τουλάχιστον, δεν τηρήθηκε παρά τις σχετικές αποφάσεις και τις κατασχέσεις των δελφινιών.

Ειδικότερα για τα δελφίνια και τη χρησιμοποίησή τους σε παραστάσεις, επιθυμούμε να θέσουμε υπόψη σας τα εξής: Τα δελφίνια, όπως όλα τα κητώδη, είναι άγρια ζώα, ιδιαίτερος χαρισματικά, με εξαιρετικά υψηλό επίπεδο νοημοσύνης, ρυθμισμένα από την ίδια τους τη φύση να κολυμπούν δεκάδες χιλιόμετρα κάθε μέρα στη θάλασσα, να κυνηγούν ομαδικά, να συνεργάζονται, να μεταναστεύουν και να αναπτύσσουν ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς. Τα δελφίνια επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω ενός πολυσύνθετου γλωσσικού κώδικα αλλά και διαλέκτους, γι' αυτό και αναγνωρίζονται από τους ειδικούς επιστήμονες ως οντότητες εξαιρετικά εξελιγμένες, όχι μόνον από φυσιολογική άποψη αλλά και από ψυχοδιανοητική. Όποιος αμφιβάλλει για όλα αυτά, είτε δεν είναι γνώστης των δεδομένων είτε δεν κατανοεί την σημασία τους. Από τη δομή του εγκεφάλου έως τις ψυχοδιανοητικές δυνατότητες των κητωδών και την κοινωνική τους νοημοσύνη, τα επιστημονικά στοιχεία είναι πλέον τόσο ισχυρά όσο απαιτείται για να στηρίξουν την άποψη ότι τα δελφίνια είναι θηλαστικά που ανήκουν στις ανώτερες εξελικτικές βαθμίδες και έχουν, όπως και οι άνθρωποι, αυτο-επίγνωση και ικανότητα ελέγχου και προγραμματισμού των πράξεών τους. Νέες μελέτες αναδεικνύουν όλο και περισσότερες ομοιότητες μεταξύ των ανθρώπων και των κητωδών, όλο και περισσότεροι επιστήμονες συμφωνούν ότι τα κητώδη πρέπει να αναγνωριστούν ως «[μη ανθρώπινα πρόσωπα](#)», ενώ εργάζονται για να κατοχυρωθούν δια νόμου τα [δικαιώματά](#) τους. Ο λόγος είναι ότι θεωρούν ηθικά απαράδεκτο τον εγκλεισμό τους σε δελφινάρια, την παρουσιάσή τους υπό μορφήν εκθέματος στο κοινό, και τη χρήση τους σε παραστάσεις με ή χωρίς το πρόσχημα της εκπαίδευσης. Οι παραπάνω διαπιστώσεις έχουν ως αποτέλεσμα να αυξάνονται συνεχώς οι αντιδράσεις των πολιτών για την αιχμαλωσία και την εκμετάλλευση των κητωδών, και τα δελφινάρια να κλείνουν το ένα μετά το άλλο. Δεκατρία κράτη μέλη (Αυστρία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Δημοκρατία της Ιρλανδίας, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία και Βρετανία) **δεν έχουν δελφινάρια**. Πολλές χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο όπως η [Κροατία](#), η [Κύπρος](#), και η [Σλοβενία](#) έχουν προχωρήσει ή προχωρούν σε νομοθετικές ρυθμίσεις για την προστασία τους και **την απαγόρευση της αιχμαλωσίας τους**, ενώ απαγορεύτηκε η

αιχμαλωσία δελφινιών και στην [Ινδία](#), με [εγκύκλιο](#) που εκδόθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Δασών, στις 17 Μαΐου του 2013. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Ινδίας έκρινε ότι οι παραστάσεις κητώδων αποτελούν κακοποίηση των ζώων αυτών και θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο την υγεία αλλά και την ίδια τους την επιβίωση, αφού τέτοιες εγκαταστάσεις συνδέονται με υψηλά ποσοστά νοσηρότητας και θνησιμότητας. Επίσης, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας αυτών των ειδών, διαπίστωσαν ότι οι παραστάσεις με δελφίνια δεν διαφέρουν από τα τσίρκο, ενώ δεν υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση ότι συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση του κοινού για τη θαλάσσια ζωή και το περιβάλλον. Στην [Ελβετία](#) απαγορεύτηκαν οι εισαγωγές νέων αιχμάλωτων δελφινιών, ο ζωολογικός κήπος στη [Μιννεσότα](#) και έπειτα από 34 χρόνια δεν θα έχει πλέον δελφίνια. Τα δελφινάρια στην [Τουρκία](#) κλείνουν μετά από αντιδράσεις ενημερωμένων πολιτών, στη Γερμανία από τα 11 δελφινάρια έχουν μείνει μόνο 2, στην [Πράγα](#), λόγω αντιδράσεων, ακυρώθηκε η ίδρυση δελφινάριου κ.ά.

Εκτός των ανωτέρω, σας υπενθυμίσουμε ότι τα δελφινάρια αποτυγχάνουν να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας [1999/22/ΕΚ](#) για τους ζωολογικούς κήπους, καθώς αδυνατούν να ικανοποιήσουν τις βιολογικές ανάγκες των κητώδων και δεν είναι εφικτό να διαθέσουν τον απαιτούμενο για τα συγκεκριμένα είδη εμπλουτισμό. Μια βασική απαίτηση της Οδηγίας αυτής είναι να διασφαλίζονται συνθήκες διαβίωσης των ζώων, που να ικανοποιούν τις βιολογικές τους απαιτήσεις. Ισχυρά επιστημονικά στοιχεία όμως αποδεικνύουν ότι **η διατήρηση κητώδων σε αιχμαλωσία είναι εκ των πραγμάτων αντίθετη με τις στοιχειώδεις αρχές της ευζωίας που ισχύουν για όλα τα είδη των ζώων**. Ακόμα κι αν είναι γεννημένα σε αιχμαλωσία, τα κητώδη δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να εκδηλώσουν φυσιολογική συμπεριφορά μέσα στις δεξαμενές των δελφινάριων, και παρουσιάζουν πλήθος σωματικές και ψυχοδιανοητικές διαταραχές. **Οι συχνοί και πρόωροι θάνατοι** πολλών δελφινιών, καθώς επίσης και οι μεγάλες δυσκολίες που συναντούν τα προγράμματα αναπαραγωγής σε συνθήκες αιχμαλωσίας, αναγκάζουν τα περισσότερα δελφινάρια σε όλο τον κόσμο να προμηθεύονται ζώα από ελεύθερους πληθυσμούς, και έχει πλέον αποδειχθεί πως η ζήτηση δελφινιών από τα δελφινάρια είναι ένας από τους βασικούς λόγους που συντηρεί τη βίαιη αρπαγή τους από τη θάλασσα. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι σύμφωνα με πρόσφατη [έκθεση](#) τριών μεγάλων παγκοσμίου κύρους οργανώσεων για τα δελφινάρια της Ε.Ε., σε όλα τα δελφινάρια τα οποία μελετήθηκαν, παρατηρήθηκε **ασήμαντη** συμβολή στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Οι πρόωροι θάνατοι και η χαμηλή επιτυχία αναπαραγωγής έχουν καταστήσει τους πληθυσμούς των ρινοδέλφινων και άλλων ειδών κητώδων, που κρατούνται στα δελφινάρια, μη αυτοσυντήρητους, ενώ καμία επαναφορά ειδών στο φυσικό τους περιβάλλον δεν έχει καταγραφεί από τα υπάρχοντα δελφινάρια στην Ε.Ε.

Παρατηρήθηκε, επίσης, ότι κανένα κητώδες σε αιχμαλωσία δεν έχει τη δυνατότητα να εκδηλώσει φυσιολογική συμπεριφορά, η απουσία ή η ύπαρξη της οποίας αποτελεί βασικό κριτήριο για τον έλεγχο της ευζωίας. Επίσης, όλα τα δελφινάρια στην Ε.Ε. εκθέτουν τα κητώδη τους επί αντιτίμου στο κοινό σε τακτικές παρουσιάσεις ή παραστάσεις που συνήθως συνοδεύονται από δυνατή μουσική, στις οποίες τα ζώα εκτελούν συνήθως ένα ρεπερτόριο από φιγούρες και κόλπα, τα οποία, στην καλύτερη περίπτωση, διδάσκονται στα δελφίνια με τη μέθοδο της ανταμοιβής με τροφή. **Τα δελφίνια εκτελούν τις εντολές διότι με αυτόν τον τρόπο έχουν εκπαιδευτεί να τρέφονται, ενώ οι εκτελούμενες παραστάσεις έχουν συνήθως έναν ανθρωπομορφικό ή κωμικό χαρακτήρα, και πολύ συχνά τα οδηγούν σε αφύσικες εκδηλώσεις, όπως, για παράδειγμα, η κατόπιν εντολής έξοδος από τη δεξαμενή.**

Τόσο, όμως, οι κωμικές ή αφύσικες εκδηλώσεις όσο και η δυνατή μουσική, κοντά σε ζώα, η σπουδαιότερη αίσθηση των οποίων είναι η ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΗ ΑΚΟΗ, αποθαρρύνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τα Υδρόβια Θηλαστικά, ενώ η συνεχής αντανάκλαση του ηχοεντοπιστικού τους συστήματος πάνω στα τοιχώματα της πισίνας είναι βασανιστική. **Στην έρευνα αποδεικνύεται επίσης ότι η ευζωία στην αιχμαλωσία είναι εκ**

των πραγμάτων εξαιρετικά προβληματική έως αδύνατη, και η κακοποίηση, ακόμα και στην καλύτερη των περιπτώσεων, αναπόφευκτη, τόσο για τα δελφίνια που έχουν αιχμαλωτιστεί από τη θάλασσα όσο και γι' αυτά που έχουν γεννηθεί στην αιχμαλωσία.

Οι ιδιαίτερες αγχογόνες συνθήκες της αιχμαλωσίας οδηγούν τα κητώδη σε μεγάλη ψυχοσωματική καταπόνηση, η οποία είναι πλέον γνωστό ότι στα δελφινάρια δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί χωρίς φάρμακα (αντιβιοτικά, αντιόξινα και αγχολυτικά), ενώ οι τεχνητές εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων αδυνατούν να ικανοποιήσουν έστω και κατά προσέγγιση τις κατά φύσιν ανάγκες που ορίζει το είδος του καθενός από αυτά. Το έλκος του στομάχου, η αφυδάτωση, τα ηλιακά εγκαύματα, οι δερματικές εξελκώσεις, οι πνευμονικές λοιμώξεις, η νεφρική ανεπάρκεια, η αποσύνθεση των δοντιών, και οι εκδηλώσεις στερεοτυπικής συμπεριφοράς είναι οι συνηθέστερες παθολογικές καταστάσεις για τα κητώδη που ζουν στην αιχμαλωσία (http://www.wdcs.org/submissions_bin/Eu_Dolphinaria_Report.pdf).

Υπό το φως όλων αυτών των διαπιστώσεων, είναι αδικαιολόγητο, οπισθοδρομικό, ακόμη και δόλιο, να θεωρήσει κανείς ότι οι παραστάσεις με ζώα εντός ζωολογικών κήπων αποκτούν εκπαιδευτική αξία. Υπάρχουν πολύ καλύτεροι και υπεύθυνοι τρόποι για να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά και να αναπτύξουμε την ευαισθησία τους για την προστασία του περιβάλλοντος. Επιστημονικά και συγχρόνως ψυχαγωγικά ντοκιμαντέρ, τηλεοπτικά προγράμματα και βιβλία που παρουσιάζουν τα άγρια ζώα στο φυσικό τους περιβάλλον να εκδηλώνουν φυσιολογική συμπεριφορά, και να καταδεικνύουν όλες τις σύνθετες αλληλεπιδράσεις που συντελούνται στους διάφορους φυσικούς βιότοπους, είναι πολύ πιο ενδιαφέροντα και ασυγκρίτως πιο εκπαιδευτικά από μία αρκούδα που χορεύει ή από ένα δελφίνι που χαιρετάει με την ουρά του.

Για όλα αυτά, σταθμίζοντας την ανάγκη και το δικαίωμα να ζούμε σε μια σωστή και δίκαιη κοινωνία που σέβεται τη φύση και τη ζωή και προωθεί την υπευθυνότητα και την περιβαλλοντική συνείδηση των μελών της, αιτούμεθα τα εξής:

- 1) Την απαγόρευση διατήρησης κητωδών σε αιχμαλωσία, και**
- 2) τη διαγραφή ολόκληρης της πρότασης «Εξαιρούνται επίσης, οι νομίμως λειτουργούντες ζωολογικοί κήποι, στις εγκαταστάσεις των οποίων διεξάγονται εκπαιδευτικές παραστάσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα ευαισθητοποίησης» από το άρθρο 13, ούτως ώστε αυτό να συνεχίσει να απαγορεύει ρητώς ΚΑΘΕ παράσταση με ζώα στην Ελλάδα και σε ΟΠΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ χώρο, όπως όταν αρχικά διατυπώθηκε.**

Ευελπιστούμε στην κατανόησή σας και στην επανόρθωση της διατύπωσης. Σε διαφορετική περίπτωση, θα θεωρηθεί από Έλληνες και ξένους παρατηρητές ότι το πνεύμα του νόμου και η πρόθεση του νομοθέτη δεν αποσκοπούσε στην πραγματική κατάργηση των τσίρκο και των παραστάσεων με ζώα, αλλά στη μετακόμισή τους στο χώρο των ούτως ή άλλως αμφιλεγόμενων ζωολογικών κήπων.

Τελούμε εν αναμονή της απάντησής σας.

Μετά τιμής,

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΗΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ «ΠΕΛΑΓΟΣ»
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΗΤΩΔΩΝ
ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΖΩΗ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΦΙΛΟΖΩΙΚΗ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΖΩΟΦΙΛΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Πηγές:

- [The Case against Marine Mammals in Captivity by WSPA & HSUS](#)
- [Suffering not Smiling, ACRES & WSPA](#)
- [Naomi Rose Killer Controversy - Why orcas should no longer be kept in captivity](#)
- [The Orca Project Keto and Tilikum Express the Stress of Orca Captivity](#)
- [Captive Cetaceans: The Science Behind the Ethics Presented at the European](#)
- [Born Free Foundation: Fact sheet: Dolphins in captivity](#)
- <http://www.indefenseofdolphins.com/extras/index.html>
- http://www.marineconnection.org/papers_publications.html
- <http://dipt.ece.ach.sch.gr/ecoea/Anakoinoseis/agria%20zoa%20aixmalota.pdf>
- [AQUATIC ZOOS A critical study of UK public aquaria in the year 2004](#)
- [Dolphin Assisted Therapy: Can you put your faith in DAT?](#)
- [Driven by Demand](#)
- [Free Corky Campaign Factsheet](#)
- [Biting the Hand that Feeds - the case against petting pools](#)
- [Captive Orcas - 'Dying to Entertain You'](#)
- [WDCS Dying to Entertain You? You decide...Whale and Dolphin Shows and Interaction Programmes](#)
- [Declaration of Rights for Cetaceans: Whales and Dolphins](#)
- [NON HUMAN RIGHTS PROJECT The Nature of Dolphins](#)
- [NON HUMAN RIGHTS PROJECT The Case for Basic Dolphin Rights](#)